

**ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΧΑΖΑΝ ΣΤΟ ΛΙΤΟΧΩΡΟ 18/12/22**

ΟΜΙΛΙΑ ΑΛΙΚΗΣ ΚΟΕΝ – ΜΩΥΣΗ

Κύριε Δήμαρχε του Δίον-Ολύμπου, Κυρία Πρόεδρε του Δημοτικού Συμβουλίου, Κύριε Πρόεδρε της Κοινότητας Λιτοχώρου, Κυρία Εντεταλμένη Σύμβουλος Παιδείας, αξιότιμες οικογένειες Σισκοπούλου, Γκιάτα και Πιτσιάβα, Λιτοχωρίτες φίλοι μας, κυρίες και κύριοι...

Καλημέρα σε όλους. Είμαι η Αλίκη Κοέν – Μωυσή, κόρη της Ρασέλ Χαζάν- Κοέν που γλύτωσε σε τούτο το μέρος από τους Γερμανούς και σας ευχαριστώ πολύ που βρίσκεστε σήμερα μαζί μας για να τιμήσουμε τρεις ηρωικές οικογένειες του Λιτοχώρουτην οικογένεια του Καπετάν Γιώργου και της Φωτεινής Σισκοπούλου, την οικογένεια του Νικόλαου και της Πελαγίας Γκιάτα και την οικογένεια του Καπετάν Γιώργου και της Αναστασίας Πιτσιάβα που στην διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής με κίνδυνο της ζωής τους διέσωσαν, εδώ στο Λιτόχωρο τον παππού Εμάνουελ και την γιαγιά μου Εμμα Χαζάν με τα τρία τους παιδιά την θεία μου την Εττη, την μητέρα μου Ρασέλ και τον θείο μου Μόσε ηλικίας 12, 10 και 8 ετών όταν κηρύχτηκε ο πόλεμος.

Τιμάμε επίσης σήμερα και όλους τους κατοίκους του Λιτοχώρου που στην διάρκεια της Κατοχής σεβάστηκαν, σιώπησαν, βοήθησαν, δεν κατέδωσαν και κατάφεραν με κίνδυνο της ζωής τους να οδηγήσουν πίσω στην ζωή και την ελευθερία την 5μελή οικογένεια Χαζάν.

Μόλις κηρύχθηκε ο πόλεμος τον Οκτώβριο του 1940, ο Καπετάν Γιώργος Σισκόπουλος, όπου διέμενε και αυτός με την οικογένειά του κοντά με τον παππού μου Εμάνουελ στη Θεσσαλονίκη, πρότεινε στον παππού μου να τον μεταφέρει με την οικογένειά του στο Λιτόχωρο με το καΐκι του (τον Άγιο Σπυρίδωνα) που μετέφερε κάρβουνο. Ο Καπετάνιος ήταν Λιτοχωρίτης και επειδή και εκείνος είχε παιδιά στην ίδια ηλικία με τον παππού σκέφτηκε ότι εκεί θα υπήρχε μεγαλύτερη ασφάλεια στην περίοδο του πολέμου.

Η γιαγιά μου Εμμα το γένος Φρανσές είχε δυο αδερφές που διέμεναν στην Ολλανδία και το Βέλγιο και επικοινωνώντας μαζί τους, αλλά και διαβάζοντας ξένες εφημερίδες (γαλλικές και ισπανικές) μάθαινε για τον αντισημιτισμό που είχε ξεσπάσει ήδη στην Ευρώπη και ανησυχούσε πολύ. Επέμεινε λοιπόν στον παππού μου να φύγουν από τη Θεσσαλονίκη για το Λιτόχωρο για να είναι πιο ασφαλείς. Ο παππούς που είχε εμπορικό κατάστημα με υφάσματα στη Θεσσαλονίκη, θα πηγαινοερχόταν με το καΐκι και θα πουλούσε στο Λιτόχωρο το εμπόρευσμά του έτσι σκέφτονταν να ζήσουν για κάποιο διάστημα σε τούτο το μέρος.

Ο καπετάν Βασίλης αρχικά μετέφερε με το καΐκι του την 5μελή οικογένεια Χαζάν στο Λιτόχωρο και τη στέγασε στο σπίτι της αδερφής του Πελαγίας Γκιάτα για το πρώτο διάστημα. Με την είσοδο των Γερμανών στην Ελλάδα και στο διάστημα της Γερμανικής Κατοχής μετέφερε όλη την οικογένεια Χαζάν στο σπίτι του

Καπετανίου του Γιώργου Πιτσιάβα, όπου παρέμειναν εκεί για όλο το διάστημα της Κατοχής και για έναν ακόμη χρόνο μετά την απελευθέρωση.

Στη διάρκεια των βομβαρδισμών τρέχανε και κρύβονταν στην Σπηλιά (στους πρόποδες του Ολύμπου) μαζί με τους υπόλοιπους Λιτοχωρίτες, όπου έμεναν εκεί για μέρες στο σκοτάδι, τον φόβο, το κρύο και την πείνα.

Όταν έρχονταν οι Γερμανοί στο χωριό έπεφτε σήμα από τους Αντάρτες και το χωριό προετοιμαζόταν ανάλογα για να μην έχει ανθρώπινες απώλειες. Ο παππούς με την γιαγιά και τα τρία παιδιά διάβαζε η μάλλον ψέλλιζε τα βράδια την Τορά, την Παλαιά Διαθήκη με το φως των κεριών (έκρυβε το βιβλίο του στο τζάκι) και προσεύχονταν στο Θεό να τους σώσει.

Η μαμά μου, φοβισμένη, καθόταν συνέχεια δίπλα στην ποδιά της γιαγιάς μου Εμμας που έραβε ρούχα για τους ντόπιους και υφασμάτινες κουκλίτσες με τα κουρέλια που περίσσευαν για τα κοριτσάκια μαθαίνοντας στη μαμά μου γαλλικά τραγούδια.

Ο θεός μου Μόσε, πιτσιρικάς αυτός, πιο μικρός, έβγαινε έξω και έπαιζε μπάλα με άλλα αγόρια.

Η θεία μου Εττη πιο δυναμική έβγαινε για τις καθημερινές προμήθειες του σπιτιού όταν οι συνθήκες το επέτρεπαν.

Όταν η οικογένεια του παππού γύρισε στη Θεσσαλονίκη δεν βρήκαν κανέναν, ούτε έναν από τους συγγενείς τους. Μόνον ερείπια. Είχαν όλοι τους μεταφερθεί με τρένα και εξοντωθεί στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, στους θαλάμους αερίων.

Αυτή λοιπόν με δύο λόγια είναι η ιστορία της οικογένειάς μου και η διάσωσή τους στο Λιτόχωρο.

Καλώ τώρα στο βήμα τον Δήμαρχο του Δίον – Ολύμπου κ. Βαγγέλη Γερολιόλιο να μας πει δυο λόγια.

Όταν επισκέφτηκα το Λιτόχωρο στα τέλη του Οκτώβρη και είχα την χαρά και την τιμή να γνωρίσω και να συζητήσω για αρκετή ώρα με τον κ. Ντάβανο εδώ στο Ναυτικό Μουσείο ήταν σαν να ζούσα και εγώ με την οικογένειά μου σ' εκείνα τα κατοχικά χρόνια. Σαν να έβλεπα την μητέρα μου μέσα από τις εξιστορήσεις του να τρέμει από φόβο μέσα στη σπηλιά στη διάρκεια των βομβαρδισμών, η δίπλα στην μαμά της Εμμα που έραβε κοντά στο τζάκι.

Παρακαλώ τώρα τον Καθηγητή κ. Νικόλαο Ντάβανο να μας περιγράψει αυτά που βίωσε ο ίδιος εκείνα τα χρόνια μαζί με την οικογένεια του παππού και είδε με τα δικά του παιδικά μάτια τότε.

Κ. Ντάβανε σας παρακαλώ.....

Καλώ τώρα στο βήμα τον εξάδελφό μου Νταβίντ Χαζάν, έναν από τους δύο γιούς του θείου μου Μόσε Χαζάν που μένουν στο Ισραήλ και που δυστυχώς δεν μπόρεσε σήμερα να είναι μαζί μας λόγω αδιαθεσίας να μας πει δυο λόγια.

Και τώρα καλώ τον κ. **Γιώργο Παπαδημητρίου** εγγονό του Καπετάν Βασίλη να μας πει και εκείνος λίγα λόγια γι' αυτά που άκουγε από τους παππούδες και τη μητέρα του σχετικά με τη διάσωση της οικογένειας Χαζάν σε τούτο τον τόπο.

Ήρθε λοιπόν η ώρα ΝΑ ΤΙΜΗΣΟΥΜΕ τους ΔΙΚΟΥΣ ΜΑΣ ΗΡΩΕΣ γιατί η ύπαρξή μας αλλά και των παιδιών μας οφείλεται στο θάρρος, τον ηρωισμό, την ανιδιοτέλεια και τη δύναμη που έδειξαν οι άνθρωποι αυτοί στα χρόνια της Γερμανικής Κατοχής.

Παρακαλώ πολύ την οικογένεια του Καπετάν Βασίλη και της Φωτεινής Σισκοπούλου να παραλάβουν την τιμητική πλακέτα.

Παρακαλώ πολύ την οικογένεια του Νικόλαου και της Πελαγίας Γκιάτα να παραλάβουν την τιμητική πλακέτα από τον γιό της Επτης Χαζάν – Σαλιέλ κο Φίκο Σαλιέλ.

Παρακαλώ πολύ την οικογένεια του Καπετάν Γεώργιου και της Αναστασίας Πιτσιάβα να παραλάβουν την τιμητική πλακέτα από τον γιό του Μόσε Χαζάν κ. Ντάβιντ Χαζάν.

Τέλος παρακαλώ πολύ τον κ. Δήμαρχο Διον-Ολύμπου κ. Βαγγέλη Γερολιόλιο να παραλάβει την τιμητική πλακέτα για όλους τους Δημότες του Λιτοχώρου.

Η ημέρα που επιλέχτηκε για τη σημερινή τελετή δεν είναι τυχαία. Στο εβραϊκό ημερολόγιο και εορτολόγιο, η σημερινή βραδιά σηματοδοτεί την αρχή της εορτής του Χανουκά, που διαρκεί 8 ημέρες. Το Χανουκά γιορτάζουμε ένα διπλό θαύμα, πολιτικό και θρησκευτικό. Η πολιτική διάσταση σχετίζεται με την επανάσταση των Ιουδαίων, στα μέσα του 2ου αιώνα π.Χ., ενάντια στην καταπίεση και τους διωγμούς που είχε επιβάλει εναντίον τους ο κατακτητής, που είχε απαγορεύσει την άσκηση της εβραϊκής θρησκείας, προσπαθώντας να εξαφανίσει αρχικά τη θρησκεία των Ιουδαίων και, στη συνέχεια, και την εθνική τους ταυτότητα, που ήταν στενά συνυφασμένη με τη θρησκεία. Πρόκειται για την πρώτη ιστορικά καταγεγραμμένη εκδήλωση θρησκευτικής καταπίεσης και θρησκευτικών διωγμών. Μια μικρή ομάδα Ιουδαίων, ουσιαστικά μια οικογένεια, οι Μακκαβαίοι, επαναστάτησαν και κατέφυγαν στα βουνά, από όπου ξεκίνησαν ένα αντάρτικο ενάντια στον κατακτητή. Σταδιακά πήραν με το μέρος τους το μεγαλύτερο μέρος του λαού, πλήθυναν και, μετά από πολυετείς αγώνες απέναντι σε υπέρτερες δυνάμεις, κατάφεραν να εκδιώξουν τους κατακτητές και να ελευθερώσουν τη χώρα τους.

Οι ηρωικές πράξεις εκείνων που έσωσαν τις ζωές εβραίων κατά τη διάρκεια της ναζιστικής κατοχής μάς φέρνουν στο νου το θάρρος και την αποφασιστικότητα των Μακκαβαίων. Όπως οι Μακκαβαίοι στάθηκαν απέναντι στους καταπιεστές τους για να εξασφαλίσουν την ελευθερία στην άσκηση της θρησκείας τους, έτσι και εκείνοι που τιμούμε σήμερα στάθηκαν απέναντι στους Ναζί και διακινδύνευσαν τα πάντα για να προστατεύσουν το δικαίωμα των εβραίων συνανθρώπων τους όχι στην άσκηση της θρησκείας τους αλλά σε κάτι ιερότερο, στη διατήρηση της ζωής τους.

Το τυπικό της γιορτής του Χανουκά προβλέπει το άναμμα κεριών σε μια ειδική λυχνία, τη Χανουκιγιά. Τα κεριά αυτά συμβολίζουν το θρησκευτικό θαύμα, που ακολούθησε το πολιτικό, και σχετίζεται με το γεγονός ότι το λάδι από ένα μικρό κανάτι που βρήκαν οι Μακκαβαίοι όταν απελευθέρωσαν τον Ναό της Ιερουσαλήμ και το χρησιμοποίησαν για να ανάψουν τη Μενορά, την επτάφωτη λυχνία του Ναού, ενώ προοριζόταν για μία ημέρα, έκαιγε συνεχώς επί 8 ημέρες, όσες χρειάζονταν για να παραχθεί νέο λειτουργικά καθαρό λάδι. Τα κεριά αυτά, που ανάβονται τις σκοτεινότερες ημέρες του έτους, συμβολίζουν το θρίαμβο του φωτός επί του σκότους. Καθώς λοιπόν θα ανάβουμε, λίγο αργότερα σήμερα, τα πρώτα κεριά της Χανουκιγιά, θα θυμόμαστε και θα τιμούμε εκείνους που αγωνίστηκαν ενάντια στη θρησκευτική καταπίεση και στον ρατσισμό στους πιο σκοτεινούς καιρούς και τους φώτισαν με το παράδειγμά τους. Ας αντλήσουμε έμπνευση από το θάρρος και την αποφασιστικότητά τους, για να συνεχίσουμε να αντιστεκόμαστε στην καταπίεση και την αδικία σε όλες τις μορφές της.

Θέλω εκ μέρους της οικογένειάς μου να ευχαριστήσω τον Δήμαρχο του Δίον – Ολύμπου κ. Βαγγέλη Γερολιόλιο και τον Δευθυντή του Ναυτικού Μουσείου Λιτοχώρου κ. Γιάννη Τριανταφύλλη για τον ενθουσιασμό που έδειξαν εξ αρχής στην διοργάνωση αυτής της τιμητικής τελετής.

Ευχαριστώ επίσης τον κ. Αγγέλη Διευθυντή του Γραφείου Τύπου και Ενημέρωσης του Δήμου για την βοήθειά του.

Ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ στην κα Φωτεινή Σισκοπούλου που για δυο περίπου μήνες ζούμε μαζί τον ενθουσιασμό και την αγωνία της υλοποίησης αυτής της εκδήλωσης.

Τέλος, ευχαριστούμε όλους εσάς που μας τιμήσατε με την παρουσία σας και δώσατε πολύ φως στην ζωή μας.

Καλές γιορτές με υγεία και μια γλυκιά χρονιά σε όλους σας. Καλή χρονιά !!